

TORONTÁI

Ára: 1 Din	Szerkesztőség és kiadóhivatal: Vel Beckserek, Obiliteva (Zápolya) u 1	POLITIKAI ÉS TÁRSADALMI NAPILAP	Az előfizetés ára:		Ára: 1 Din
	Telefonszámok: Szerkesztőség 281 Kiadóhivatal 21 Sürgőnycim: Torontál, Veliki Beckserek		Felelős szerkesztő: Dr. MARA JENŐ	Egész évre . 300 D Negyedévre . 75 D Félévre . . . 150 D Havonta . . . 25 D	

A horvátok követelése.

— Beogradi tudósítónk jelentése. —

Beograd, ápr. 17.

A zagrebi „Rijec” legújabb számában a horvátok és a radikálisok közötti tárgyalások adatait közli. A „Rijec” szerint a horvát követeléseit a következő hat pont foglalja magában:

1. Az uralmon homogén radikális kormány maradjon, mert ebben az esetben sokkal nagyobb biztosítékot adhatnak a horvát követelések teljesítésére, mintha koalíciós kormány alakulna.

2. A vidovdani alkotmány fogantatásának azonnali felbeszakitását.

3. Csinics megmaradjon tartományi biztosnak, báni hatáskörrel. A tartományvezetőség kinevezésébe befolyást gyakorolhasson a blokk vezetősége. Dr. Lorkovicsot Horvátország tárcanélküli miniszterévé nevezzék ki, aki ellenőrzést gyakorolna Csinics felett.

4. Dr. Korosec és Spaho Beogradba megy és részt vesz a parlamenti munkában. A horvát parasztpárt Jalszabevis vezetésevel husz delegátust küld a parlamentbe, hogy szükség esetén a kormány segítségére legyen.

5. Hat hónapon belül el kell készíteni a vidovdani alkotmány revíziójáról szóló javaslatot, amelynek megszavazásáért a radikálisok táborával szövethetnek Radics, Korosec és Spaho. Az ezen pártokból alakult koalíciós kormány írnia ki az új választásokat.

6. A báni méltóság visszaállítása.

Hainisch elnök vissza akar vonulni.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Wien, ápr. 17.

A Seypel-kormány ma este beadta lemondását. A nemzeti tanács holnapi ülésén megválasztják az új kormányt.

A Die Stunde másodizben közli feltűnő formában, hogy Hainisch elnök belefáradt hivatalába és még hivatalos idejének letelte előtt lemond. Utódjául a lap Fink Jodokot vagy Weiskirchnert, a nemzeti tanács elnökét említi.

Ausztria kölcsönt kap a Népszövetségtől.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Genf, ápr. 17.

A népszövetség Ausztria ügyével foglalkozó bizottsága éjfélig tartó tárgyalások után elfogadta az osztrák kormány javaslatát a hosszúlejáratú népszövetségi kölcsönre vonatkozólag.

Teljes a bizonytalanság a kormány megalakítása körül.

Az egyetlen megoldás a radikális-demokrata koalíció.

— A „Torontál” beogradi munkatársának telefonjelentése. —

Beograd, ápr. 17.

Tegnap óta egymást érik a fontos politikai események, amelyek közelebb viszik a megoldáshoz a kibontakozás kérdését. Az első fontos esemény Pasity miniszterelnök és kormányának a lemondása, a másik pedig a szkupstina első ülése. Radics Sztepan kiküldöttei — a jóslásokkal ellentétben — nem jöttek el Beogradba. Korosec és Spahoék azonban teljes számban részt vettek az első parlamenti ülésen. A legutóbbi két esoprt állásfoglalása még ismeretlen, ellenzéki magatartását természetesen biztosra veszik, amit kétségtelenül igazol különben az a tény is, hogy a házelnökség megválasztásánál külön jelöltek állítottak fel. A demokrata-párt egyelőre szintén az ellenzékkel tart. Az elnökválasztásnál különben is külön listával lépett fel. A párt egyébként jövő politikai állásfoglalása felett még nem határozott és így teljesen bizonytalan, hogy milyen irányban fog érintkezést keresni.

Az elnökválasztás a radikális-párt győzelmével végződött, amennyiben dr. Pelles radikális-párti képviselő százhuszonnyolc szavazattal házelnök lett. A radikálisokat szavaztukkal, mint várható is volt, a délszerbiai muzulmánok, a németek, a román- és szerb-párt támogatták. A románok egyetlen képviselője, dr. Zsan Joco még a szkupstina összeülése előtt belépett a radikális-pártba és az ülésen már mint radikális szavazatot számláltak voksát s nem említették külön a román-pártot.

A kormány lemondásával megindultak a komoly tárgyalások az új kormány megalakítására, amelynek oly egészséges bázisnak kell len-

nie, hogy feltétlenül eredményesen legyen képes együttműködni a parlamenttel. A jelenlegi helyzet amellől szól, hogy újra homogén radikális kormány kerül uralomra. Ha Radicsék továbbra is megmaradnak mostani állásfoglalásuk mellett, a radikálisok megkapják a vezetést és az abszolút parlamenti többség birtokában eredményesen dolgozhatnak. Amennyiben Radics megváltoztatja eddigi taktikáját és Beogradba való jövele mellett határoz, a radikálisok kisebbségben maradnak és elkerülhetelenné válna a visszavonulás.

A radikálisok és Radicsék közötti tárgyalások nem sokat ígérnek. Az eddigi jelek amellől szólnak, hogy a megegyezés szinte lehetetlenségbe ütközik. Spahoékkal és Korosecékkal távolról sem szövethet a radikális-párt, miután Radicshez vannak kötve és így csak Radics megnyerése után gondolhatnak erre a fegyverbarátságra.

Az egyetlen kivezető ut tehát a radikális-demokrata koalíciós kormány megalakítása, amelyet a délszerbiai muzulmán-, a német-, a román- és a szerb-párt támogatna. A radikális- és demokrata körökben élénken tárgyalják a kérdést, a mai napig sem kísérelték meg azonban egyik részről sem a közeledést. A radikális-párt berkeiben azt állítják, hogy a koalíció létrehozását megnehezítik a túlzott demokrata követelések. Ezzel szemben a demokrata körökben az a nézet, hogy a demokraták eddigi követeléseiket még bővíthetnék, mert nagyobb áldozatokra is érdemes a párt.

Mindenesetre nehéz megjósolni, hogy mikor ér véget a kormányválság. Beogradban valószínűnek tartják, hogy a korona megsürgeti az új kormány megalakítását, sőt egyesek azt is tudnivaló, hogy határozott utmutatást fognak adni, annak mikénti összeállítására.

Poincaré informálja a sajtót.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, ápr. 17.

Január óta tegnap este fogadta először Poincaré a nagy külföldi lapok tudósítóit, akiknek az aktuális politikai kérdésekről nyilatkozott.

Az angol hírlapíróknak azt monddta, hogy a londoni kormány nem egy ízben bizonyította be, hogy a francia akciót semmiképpen sem ellenzi. Ennek leginkább akkor adta tanujelét, amikor hozzájárult, hogy az angol megszállási zónán a vasutakat Franciaország igénybe vehesse.

Az olasz kormány határozottan helyeselte a Ruhr-akciót. Diplomáciai értesülései szerint Mussolini a jelenlegi Ruhr-politikát az egyedüli ezidőszerinti pozitív politikának tartja. Németország bizonyára kénytelen lesz rövid időn belül engedni. Franciaország csak a közvetlenül előterjesztett javaslatokat hajlandó elfogadni a német kormánytól. Franciaországnak a tárgyalás nem sürgős, mert a „beati possidentes” kellemes helyzetében lévő, nyugodtan várhat.

A majdan meginduló német tárgyalásokon Poincaré szerint a Ruhr-vidéken érdekelt hatalmak fognak részt venni: Franciaország, Belgium, Olaszország, de Angliát is meg fogják hívni és csak rajta áll, hogy részt vesz-e ezeken a tárgyalásokon.

A keleti új konferenciáról Poincaré kijelentette, hogy nagyon pszichiztikusan itéli meg a lausannei új konferenciát, mert az alighanem eredménytelenül fog végződni.

Rosenberg felel Poincaré dűnkirchenti beszédére.

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Berlin, ápr. 17.

Rosenberg külügyminiszter a birodalmi gyűlésen hosszabb beszédben foglalkozott a külpolitikai helyzettel. Ismertette a Bergmann-féle német ajánlatot, amelyet sem Bergmann, sem Mayer, az elhunyt párisi német követ nem terjeszthettek elő a párisi kormány elzárkózottsága miatt. Németország decemberben felajánlotta harminc millió aranyárka fizetését, de Franciaország meg sem hallgatta az ajánlatot hozó német diplomatákat, hanem elrendelte a Ruhr-vidékre való benyomulást.

Rosenberg beszédében tiltakozott a rajnai szövetséges állam alakítása ellen, amelynek élére nemzetközi igazgatás kerülne. A Rajna- és Ruhr-vidék német föld és az is marad. Ha Franciaország óvakodni akar a jövőben várható veszedelmektől, akkor le kell mondania arról, hogy a német népben új elkese-

TÖZSDE

Április 17.

Beograd. (Zárlat.) London 460, Páris 660, Newyork 9825, Genf 18250, Szaloniki 115, Milano 493, Prága 295, Berlin 0468, Wien 01386, Bukarest 48, Budapest 220, Amsterdam 39, Bruxelles 575.

Zürich. (Zárlat.) Newyork 553, London 2572, Páris 3670, Milano 2725, Berlin 00260, Prága 1642, Wien 0007750, bélyegzett 0007750, Budapest 012, Hollandia 21620, Beograd 560, Varsó 00130.

Budapest. (Zárlat.) Newyork 4525—4675, London 20950—21550, Varsó 1060—1180, Amsterdam 1760—1820.

redést keltsen életre a francia nép iránt. A német kormány elégszer bizonyította be békés szándékát és mindig eleget tett kötelezettségeinek, ha azok nem sértették a német birodalom szuverenitását.

A Brüsszelben megállapított program éppen olyan elfogadhatatlan, mint az eddigi követelések, mert tartós megszállást jelentene a Ruhrvidéken.

Poincaré dünkircheni beszédével foglalkozva kijelenti, hogy ez nagy szolgálatot tett a kölesönös megértés megkönnyítésének, mert: erőszakot hirdet!

Beszéde végén utalt arra, hogy Németországot a sors egyívű kapcsolta és

vagy élni fognak együtt vagy elpusztulnak mindketten. Ha Franciaország rászánja magát arra, hogy elismerje Németországnak az élethez való jogát — akkor elmúlik a veszély és lehetségessé válik a gazdasági együttműködés. Míg azonban hiányzik ez a megértés, addig Németország nem tehet mást mint bizik saját erejében és kitartásában.

Páris, ápr. 17.

Rosenberg beszédét a reggeli lapok nagyon kedvezőtlenül fogadták. A Petit Parisien írja, hogy a beszéd meglepően híján van minden felelősségérzetnek. A miniszter Belgiumot és Franciaországot vádolja, hogy Németországot el akarják pusztítani, de nem mondja el azt, hogy a passzív ellenállás jobban pusztítja Németországot. Ez a passzívítás már eddig is több mint egy milliárd aranyárka kárt okozott. Sem Belgium, sem Franciaország nem engednek addig, míg Németország meg nem adja magát — minden feltétel nélkül.

Loucheur és Poincaré közt nincs ellentét!

A „Torontál” tudósítójának távirata.

Páris, ápr. 17.

Loucheur, a Nord departementbeli rokkantak egyesületének gyűlésén tartott beszédében kijelentette, hogy meg kell cáfolnia azokat a híreszteléseket, amelyek azt állítják, hogy közte és a miniszterelnök között ellentét van. Közte és a kormány között az alapvető kérdésekben legteljesebb az összhang.

Orvosi díj buzaválatában. Kalocsáról jelentik: A város orvosi a város területére egyetértően buzaválatában a következő új orvosi díj-szabást állapítottak meg: rendelés az orvos lakásán 4 kg. buza, látogatás és rendelés a betegnél 6 kg buza, orvosi tanácskozás 10—20 kg. buza. Ezek a díjak az orvos által meghatározott időre szólnak. A beteg által megállapított időben és éjjel ezeknek a díjnak kétszeresét számítják. Orvosi bizonyítvány 5 kg. buzától felfelé.

A budapesti közüzem sztrájkja véget ért. A budapesti közüzemek alkalmazottainak sztrájkja hétfő este véget ért. Az alkalmazottak kedd reggel újra megkezdtek a rendes munkát, miután a fővárosi tanács a márciusi fizetésekhez hatvanötötől hetvenötöt százalékig terjedő bérjavítást adott a munkásoknak.

Gyors megoldás: kitétték a bírót az utcára.

Érdekes bűnpör a becskerekai büntető tanács előtt.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, ápr. 18.

Nem mindennapi bűnpört tárgyalt tegnap a becskerekai törvényszék büntető tanácsa. Nem kevesebb, mint huszonhárom vádlottat sorol fel a vádirat, a tanúkkal együtt pedig harmincra rugott a kihallgatottak száma. A hatalmas anyagra való tekintettel a bűnügy letárgyalása a rendesnél jóval több időt vett igénybe s így csak estefelé hirdethették ki az ítéletet.

A vádirat, amelyet a tárgyalást vezető elnök olvasott fel, azzal vádolja Boksán Vaszát és társait, hogy 1921 december 13-án megjelent a begasvetidjuradji községében, ahonnan a szó legszorosabb értelmében kitétték az utcára Beesejac Milorad községi bírót. Az irodahelyiséget ezután lezárták, a kulesot magukhoz vették s

mint akik jól végezték dolgukat, elhagyták a községhezát. Tettüket állítólag azért követték el, mert a község lakossága elégedetlen volt a bíró működésével.

A bíróság a vádlottak és tanúk kihallgatása után a délutáni órákban hozta meg az ítéletét. A vádlottakat, kettő kivételével, bűnösöknek mondotta ki a hatóság elleni erőszak büntetésében s ezért Boksán Vaszát és Katity Timát három havi fogházra, a többi vádlottal pedig, névszerint: Markov Rankovot, Ignjatov Csedát, Lazarev Mirkót, Katity Csedót, Markov Nedelykót, Ignjatov Gyókat, Moldován Velimirt, Radovanesev Vojint, Vojnov Csedát, Katity Misát, Sztepanov Szávát, Krepul Dusánt, Brankov Drágát, Katity Szlavkót, Krepul Jását, Kátity Zsivoint, Mijatov Milost és Boksán Milánt egy-egy havi fogházra ítélte. Boksán Milánt és Krepul Jását a bíróság felmentette. Radovanesev Voin, Katity Mita, Granity Dusán és Miatov Milos nem jelent meg a tárgyaláson s ezért bűnügyüket külön fogják tárgyalni.

A klekki tömegmagzat-elhajtás epilógusa

Itéletkihirdetés a törvényszéken.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, ápr. 18.

Két évvel ezelőtt nagy port vert fel a klekki tömegmagzat-elhajtás, amelyben hosszú időn át nagy apparátussal folyt a esendőrségi nyomozás. Az angyalesináló zugbába Károlyi Éva, aki az egész környéken ismert volt a bajba jutott leányok előtt, még idejében megnesszette a bajt s még mielőtt méltó helyére, a börtönbe került volna, elhagyta működésének a színhelyét és mint a esendőrségi jegyzőkönyv mondja „ismeretlen helyre távozott”. Valószínűnek tartják, hogy Romániába szökött, ahol talán tovább is folytatja eredményes munkálkodását.

A becskerekai törvényszék büntetőtanácsának tegnapi tárgyalásán újra napirendre került Károlyi Éva viselt dolgainak egy fejezete. Hat fodoros szoknyájú, toronyos hajfonatú esinos bégafői parasztleány állott a bíróság előtt azzal vádolva, hogy bűnös viszonyból eredő magzataikat Károlyi Éva segítségével elhajtották. A hat vádlott közül R. Mária 19 éves leány G. Kristóffal, R. Magda 18 éves leány K. Józseffel, S. Annus 21 éves leány K. Miklóssal, U. Éva, E. Szuzanna és E. Erzsébet eselődleány pedig W. Péterrel folytatott viszonyt. Érdekes, hogy az utóbbi három leány egy és ugyanazon legénnyel szeretkezett és a szerenéses W. Péter hűtlensége csak a tárgyaláson kötelező indikáció folytán pattant ki. A bajba jutott leányok a következményektől való félelmükből közös elhatározással felkeresték Károlyi Évát, aki jó pénzért készségesen vállalkozott arra, hogy megszabadítja őket a nagy szegénytől. Több ízben eljárta Károlyi Évához, aki tüvel és perióddal kezelte őket, úgy hogy fényleg baj nélkül uszták meg bal-lépésüket.

A bíróság a két év előtt megtartott főtárgyaláson bűnösnek mondotta ki mind a hat vádlottat és R. Magdát, E. Szuzannát egy-egy hónapra, a többieket pedig három-

három hónapi fogházzal sújtotta. Az ítélet ellen mind a hat elítélt enyhítésért, az ügyész pedig súlyosbításért fellebbezett. A fellebbezés folytán a novisadi táblához került a bűnügy, amelynek ítélete tegnap érkezett vissza a becskerekai törvényszékhez. A fellebbezési bíróság döntésében, jóváhagyja az elsőfoku ítéletet. Mivel a büntetésük amnesztia alá esik, az ítélet végrehajtásától eltekintenek. A tábla határozatát tegnap délelőtt hirdették ki a vádlottak előtt.

Bevonulások május elsején.

Az önkéntesekről külön rendelkezés lesz.

— A „Torontál” tudósítójától. —

Becskekerek, ápr. 18.

Néhány nappal ezelőtt megírta a „Torontál”, hogy az 1899—1902-es évfolyambeliek közül mindazok, akiket a sorozások alkalmával katonai szolgálatra alkalmasnak találtak s még nem kezdték meg szolgálatauk teljesítését, május elsején feltétlenül bevonulnak. A rendelet a becskerekai kerületi katonai parancsnoksághoz érkezett, mely ennek megfelelően meg is tette a szükséges intézkedéseket. A hadügyminiszteri rendelkezés a becskerekai katonai parancsnokság egész területére vonatkozik és megjegyzi, hogy azokat, akik ennek nem tesznek eleget, a katonai törvények értelmében szigorúan meg fogják büntetni.

A becskerekai városi katonai ügyosztályhoz tegnap délelőtt rendelet érkezett, amely az utolsó csoport behívásáról intézkedik. Az átíratban névszerint vannak felsorolva mindazok az 1899—1902-es hadkötelesek, akik május elsején szolgálat-tételre tartoznak bevonulni. A behívottak május elsején reggel a katonai ügyosztályban jelentkeznek, ahonnan átkísérik őket a katonai parancsnokságra. Az újoncok még aznap megkezdik a katonáskodásukat.

A bevonulás híre élénk diskuszió tárgyát képezte azok körében, akiket mint önkénteseket a „djaeski

rok”-hoz osztottak be. Ezekre ugyanis egy régi rendelkezés van érvényben, mely szerint csak augusztusban kell bevonulniok. Érdeklődésünkre megtudtuk, hogy a május elsejei rendelkezés nem vonatkozik az önkéntesekre, mert ezeknek behívásáról külön rendelkezés fog intézkedni.

HIREK

Ápr. 19.

1560 ban meghalt Melanchton Fülöp, a reformáció egyik nagy embere.

1713 ban aláírják a Pragmatika sankciót, amely a Habsburg-ház jogait Magyarországra kiterjeszti női ágon is.

1824-ben meghalt Lord Byron, Anglia egyik legnagyobb költője.

1882 ben meghalt Charles Darwin, a modern biológiai kutatás megteremtője.

1906-ban meghalt Pierre Curie, a radium felfedezője.

A volt hadügyminiszter Becskereken. Zsecsevity tábornok, volt hadügyminiszter, Miloszlavjevity tábornok, novisadi hadtestparancsnok, Filipovity tábornok, Taszity ezredes, hadügyminiszteri osztályfőnök és Sztanojlovity brigadiros, tüzérezredes tegnap reggel Becskerekre érkezett, ahol szemlét tartottak a helyőrség felett. A magas vendégek valószínűleg a mai nap folyamán hagyják el a várost.

Újabb kedvezmény a zagrebi mintavasár résztvevőinek. A közlekedési miniszterium 10312/923. számú határozatával megengedte, hogy a zagrebi mintavasárra utazó közönség a személyvonaton kívül a négyes és ötös számú gyorsvonatot is használhassa feláru jeggyel. Igazolványok átvehetőek a becskerekai kereskedelmi és iparkamarához.

Staity Nadesda és Turinszki Voin hangversenye. A becskerekai születésű két művész hangversenye a Sokol kulturpalotájára jávára ma este lesz meg a Kaszinó nagytermében. Staity Nadesda kvalitásait már jól ismerjük idei és tavalyi hangversenyeiből, úgy hogy ma esti hangversenye is bizonyára olyan nívós lesz, mint eddigi szereplései. Kezdeté este fél 9 órakor.

Halálos szerencsétlenség az écskai zsilipnél. Fekete István lukácsfalvai cipész tegnap reggel át akart menni az écskai zsilipen. A zsilip deszkázataról valahogy leesteszott és bezuhant a Bégába. A zsilipőr és a parton foglalatokodó munkások mentésére siettek, mielőtt azonban elérhették volna, a víz alá került. Holttestét tegnap délben húzták ki a Bégából. A becskerekai ügyészség megadta a temetési engedélyt.

A város ruhabeszerzése. A rendőrlégénység és szolgazemélyzet, mint minden évben, ezuttal is ingyenes nyári ruhát kap a várostól. Becskerek város vezetősége pályázatot hirdetett a szükségelt betenhárom ruha szállítására, melynek határideje a tegnapi napon telt le. A városi tanács tegnapi ülésén foglalkozott újonnan a ruhabeszerzés ügyével, de nem hozott érdemleges döntést. A kérdés felett legközelebb határozanak.

Vas- és fémöntvényeket Krausz-nál, Veliki Becskerek. — Telefon-szám 329.

Foch — lengyel marsall lett. Wienből jelentik: A lengyel köztársaság elnöke Foch generálist Lengyelország marsalljává nevezte ki.

Dumas szerint

az apától származik, de az is lehet, hogy régebb keletű, sőt az sincs kizárva, hogy a világ léte óta áll fenn a következő francia közmondás:

„Deux coqs vivaient en paix — une poule survint et voilà la guerre allumée”.

A gyengébbek kedvéért, ennek a magyar értelme az, hogy két kakas békés egyetértésben élt egymással, de közülük csöppent egy bájos, kiesi tyúk és kitért a veszedelem, a háboruszkodás. Hogyha ugy alaposan körül-körül nézünk az elmúlt és a jelen világ történetében, minden tulzás nélkül megállapíthatjuk, hogy a férfiak között előforduló összemarakodások, pofozkodások, öklözések, verekedések, halálos végű párbajok, sőt egész országok népeit vészbe keverő háborúk indító okai is sok esetben a tyúk, vagyis a nő.

Házon, földbirtokon, kinekesen és minden más egyében való osztozkodásnál a férfiak játszi könnyedséggel megtudnak alkudni egymással. De amikor ketten együgyűn nő kegyeiért versengenek, kitér a veszedelem, a háboruszkodás, semilyen áldozattól sem riadnak vissza, életüket és vérüket is készek kockára tenni. Honnét ered a férfiaknak ez a megalkuvást kizáró, rettenhetlen és sokszor mérhetetlen bajokat okozó vonzalma a nők iránt? A jó isten tudja! Van a nő, poetikus vonatkozásban a galambhoz szokás hasonlítani, mert a galambnak nincs epéje, tehát szelid és jó. Előszeregettel virágnak is mondják, a színesége, a pompássága és illatosága miatt. Az epésebb, nem költői lelkületű férfiak között azonban azok, akik józanabb felfogással vizsgálják a nők külsejét és lényét, a tyúkhöz hasonlítják. Olyan kis butusoknak, ügyefogyottaknak, szoval tyuk-sziheknek tartják a nőket és ebben látják az irántuk való vonzalom, az érték való versengés és verekedés erejének az indító okait. Ismerjük el, ebben rengeteg sok az igazság. A nők bármily pompásak, szépek, illatosak, hogyha a férfiak észbeli attribútumával bírnak, hogyha okosak és okoskodók, nem bírnak annyi vonzóerővel, bájjal, mint amazok az ugynevezett tyukeszűek. A kérdés már most csak az, hogy helyes volna-e, hogyha az uristen a nőket a férfiakkal egyeneszültséggel? Félő, hogy akkor megcsökkenne, sőt talán egészen lelohadna az irántuk való vonzalom, versengés, küzdés, marakodás, pofozkodás, öklözés, veszedekés és háboruszkodás. És mi lenne akkor a világból, az emberek további létéből?!

T.

A liverpooli sakkverseny eredményei. Londonból jelentik, hogy a liverpooli sakkverseny eredményei a következők: Mieses 8, Maróczy 7 és fél, Thomas 6 és fél, Yates 6 és fél, Blake 5, Spencer 4, Waltuch 3 és fél, Holmes 2, Dawbarn 1, Louis 1. A Margatban lefolyt verseny végleges eredménye: Grünfeld 5, Aldjin, Bogoljub, Michell, Muffana egyenként 4 és fél, Réti 3, Kollmann 1, Müller fél.

Balthazár, a telepáthia és sugeresztő nagymestere folyó hó 18. és 19-én a Club-kávéház éttermében tartja meg két előadását.

A külföldi munkások letelepedési engedélye körül változtatást terveznek.

— 'A „Torontál” tudósítójától. —

Beeskerek, apr. 18.

A külföldi munkások letelepedési, illetve itt tartózkodási engedélyét hosszú ideig a városok adták meg. A szociálpolitikai minisztérium nemrégiben elvette a városoknak ezt az intézkedési jogát és a maga hatáskörébe utalta az engedélyek feletti döntést. A változtatás célszerűségi szempontokból történt és főleg a gyorsabb elintézés érdekében nem vált be s így a kísérlet teljes fiaskóval végződött. A kérvények heteken át ott hevernek a szociálpolitikai minisztériumban s a döntés a legtöbb esetben csak hónapok múlva érkezik meg rendeltetési helyére. A külföldi munkások ilyen

körülmények között legtöbbször belefáradnak a hosszú várakozásba és inkább lemondanak arról, hogy külföldre szegődjenek munkába.

Jól értesült beeskereki forrásból most úgy értesülünk, hogy a szociálpolitikai minisztérium belátva a jelenlegi helyzet tarthatatlanságát, változtatni kíván a mostani rossznak bizonyult rendszeren. A minisztérium az engedélyek kiadási jogát átruházza az ország területén működő Inspekcija Rádák-ra (munkafelügyelőségekre), amelyek a kérvények elintézésében szabad kezet kapnak. A munkafelügyelőségek természetesen csak abban az esetben adhatják meg a külföldi illetőségű munkásoknak az itt tartózkodási engedélyt, ha ittléte nem érinti a hazai munkások érdekeit. Az Inspekcija Rada elutasító határozata esetén fellebbezéssel lehet élni a szociálpolitikai minisztériumhoz.

Az Ady-társaság második felolvasó ülése, amely vasárnap este fél 9 órakor lesz a Kaszinó épületében, az aktivista, a futurista, dadaista, kubinizmus stb. ultra modern művészetek lényegével fogja megismertetni a közönséget. Minden ember olvas naponként ezekről a művészi próbálkozásokról anélkül, hogy tudná mi ezeknek a lényege, mik ezek tulajdonképpen. Ez indította arra az Ady-társaság vezetőségét, hogy a közönségnek alkalmat szerezzen ezeknek a közvetlen megismerésére. Ez természetesen korántsem jelenti azt, mintha az Ady-társaság ugyanezen célokért küzdene. A vasárnap esti felolvasásra az Ady-társaság tagjai tagnyugtáik felmutatása mellett díjtalanul léphetnek be. A tagnyugták átvehetők Mangold L. könyvkereskedésében. Nemtagok belépti díja 10 dinár.

Csak az üres lakásokat kell bejelenteni. A „Torontál” egyik legutóbbi számában megírtuk, hogy a háztulajdonosok és főbérlők kötelesek a házukban lévő összes lakásokat bejelenteni. Mint utólagosan értesülünk, a bejelentési kötelezettség csupán az üres lakásokra és helyiségekre vonatkozik. A bejelentés élőszóval történhetik dr. Cselikovity városi főjegyzőnél (városháza első emelet, második számú ajtó) bármelyik napon a hivatalos órák alatt. Aki május elsőjéig nem tesz eleget a felhívásnak, azt szigorúan megbüntetik. A lakástörvény három ezer dinár pénzbírságot és elzárást említi fel büntetésül.

Erzsébet királynő első udvarhölgye meghalt. Sopronból jelentik: Festetich Mária grófnő, Erzsébet királynő első magyar udvarhölgye sőtörri birtokán 85 éves korában meghalt. Az 1867-iki kiegyezés után,

amikor a királynő érdeklődni kezdett Magyarországra iránt és egy magyar udvarhölgy kijelölését kérték, Deák és Andrássy Festetich Mária grófnőt ajánlották.

Fő a családi béke. Kokan Perszina écskai földművesasszony tegnap összeveszett vejével, Stetin Váza földműveléssel. Stetin annyira felingerelte anyósa magatartása, hogy öklével nekiment és alaposan eldöngölte. A községi orvos súlyos testi sérüléseket állapított meg a testén. Az eljárás megindult a harcias yö ellen.

A veliki beeskereki „Amerika”-asztaltársaság folyó hó 22-én (vasárnap) a Hochholzer-féle vendéglőben díjtekézzel egybekötött tekepályamegyítást rendez. A díjtekézés d. e. 10-kor kezdődik, díjtekézés után családi táncmulatság a helybeli katonazenekar közreműködésével. Felkérjük ismerőseinket, barátainkat, hogy tekintve a jótékony célt, minél számosabban megjelenni szíveskedjenek. Belépő-díj nincs. Számos látogatást kér a rendezőség.

Átutalásokat és esckkiírásokat — a fennálló miniszteri rendeletek értelmében — **Wien, Prága, Budapest, Berlin Temesvár** valamint a többi összes külföldi piacokra, továbbá exportőrök részére **valutabiztosításokat** legjutányosabban eszközöl a **Nagybeeskereki Takarékpénztár, Veliki Beeskerek, Koronaszálló épület.** Telefon: Pénztár 16. Vezérigazgató 52.

Sándor Mátyás. Nem kell hangozós reklám a négy részes remek filmnek, amelynek első részét az International Bioskop folyó hó 18., 19. és 20-ikán fél 7 és fél 9 órai kezdettel mutatja be. Minden művelt ember ismeri Werne Gyula hasonló című regényét, amely után a film

a legjobb francia művészek közreműködésével készült. Dacára az óriási árnak, amelyért az International Bioskop e remek mű előadási jogát megszerezte, a rendező helyárák érvényben maradtak.

A vörös diktátor utolsó órái.

A feleség és a nővér harca a nagybeteg Lenin ágyánál.

Lenin, az orosz kommunizmus vezére, tudvalévően napok óta halódik. Utolsó óráiról ellentmondó hírek jelentek meg a világsajtóban. A Newyork Herald tudósítója Moszkvában járt s ott a helyszínen szerelte meg a diktátor betegségéről szóló értesüléseit. Tudósításából itt közlünk néhány részletet:

Amikor Forster német specialistát legelőször hívták Lenin ágyához, az orvostanár elő különös kép tárult a betegszobában.

— Egy egyszerű ágyon feküdt Lenin — beszélte Forster — és teste vörös bársonytakaróval volt leborítva... Fejét kissé fenn tartotta, szemében szokatlan tűz égett. Ágya körül fiatal emberek és fiatal lányok állottak, mindegyiknek a kezében jegyzőkönyv és ceruza s lelkiismeretesen feljegyezték a beteg minden szavát. Mint később megtudtam, Lenin így adta ki a parancsait a többi népbiztosnak és alárendeltjeinek. A parancsokat nyomban közölték az illetőkkel...

Most másodszor van Förster tanár Lenin ágyánál. Ezuttal nem jegyzik már fel parancsait, a gyorsírók nem állják körül a beteget, mert Lenin nem tud már beszélni. Ha néha meg is mozdulnak ajkai, artikulálatlan hangok törnek ki közülük, senki sem érti, hogy mit mond. Lenin, úgy látszik, maga is tudja ezt, ezért a környezetével való érintkezést úgy tartja fenn, hogy szeméhejét mozgatja. Egyszeri mozdulati annyit jelent, hogy igen, kétszeri annyit, hogy nem. Most csak két asszony van állandóan mellette. Az egyik a felesége, a másik a nővére, Elisabeth Ilyovna Ilyazarova. A két nő, noha ég és föld különbség van közöttük, egyforma ragaszkodással és szeretettel ápolja a beteget.

— Lenin felesége — beszélte az egyik beavatott — meggyőződéses kommunista. Minden tekintetben egyetért a férjével, az utolsó öt esztendőben aktív részt vett a „kommunista munkában”. Iskolákat alapított, amelyekben kommunista erkölcsökre tanították a gyermekeket és a vallási gondolkodást teljesen kiküszöbölték belőlük. Sovány, aszkéta, fanatikus nő. Mióta férje a forradalmi mozgalmakba vetette magát, mind g oldalán mellette van, nem hagyta el soha. Szibériában látták egymást először, ahova mindkettőjüket száműzték... Ilyovna Ilyazarova éppen az ellentéte a sógornőjének, noha mind a ketten előkelő, nemesi orosz családból származnak. Lenin nővére most 69 éves, nem hisz a kommunista elvekben, buzgó keresztény s amióta tudja, hogy öccse nem élhet sokáig, azon fáradozik, hogy halála után misét

szolgáltatassanak lelki üdvéért. Amikor Leninnél erről tudomást vett, rendkívül felháborodott és tiltakozott a terv ellen. — De ez csak az egyik része annak az ellentétnek. — folytatta a beavatott — amely a két nő közé áthidalhatatlan ürt ásott. A másik, a nagyobbik kontroverzia az, vajjon mi történjék Leninnel, ha a halál nem tudna vele gyorsan végezni? Néhány orvos vélekedése szerint ugyanis hónapokig, sőt esztendőig is elfeküdhethet szótlanul és mozdulatlanul, miközben rettenetes fájdalmakat kell elszenvednie. — Leninnének az a nézete, hogy meg kell kérdezni a beteget, nem akar-e megválni önként a szenvedésektől és hajlandó-e mérget bevenni? Ilyovna Ilyazarova semmi körülmények között sem akar ebbe beleegyezni. Szerinte nem szabad a beteghez kérdést intézni s ha netán valamilyen módon ő adná ezt a szándékát környezete tudtára, a mérget a világ minden kincséért nem szabad neki odanyújtani...

A két asszony nemcsak a beteggel szemben gyöngéd, hanem egymással szemben is udvarias és előzékeny. Az idegen nem is sejtene, mekkora árok tátong közöttük. A harcot szívesen folytatják és egyik sem tesz le a maga tervéről.

— Nem engedem meggyilkolni az öcsémet! — mondotta Ilyovna Ilyazarova egy ismerősének.

— En pedig nem engedem — mondotta ugyancsak Leninné. — hogy a férjem hiába hónapokon keresztül a poklok kínját szenvedje.

Lenin legintimebb barátja, Kamenev azt mondotta, ahogy ő ismeri Lenint, meg van róla győződve, hogy neki semmi kifogása nincs a méregfalál ellen, ha az orvostudomány valóban lemond az életéről. Az orvosok eddig még a betegség eredetére vonatkozóan sem egyeztek meg. Az egyik szerint a mostani betegség egyenes folyománya annak az egy esztendeig tartó borzalmas főfájásnak, amely Lenint kínozza. Forster tanár a baj eredetét másban látja.

— Lenin egészsége akkor rendült meg, — szölt a professzor — amikor merényletet követte el ellene. (Egy Dóra Kaplan nevű zsidőleány tudvalevően rálőtt a város diktátorra.) Ezt a sebet akkor nem jól kezelték és ennek az utóhatása jelentkezik a mostani betegségnél. A teljes gyógyulás nem valószínű, de kizártnak még sem mondható, tekintettel a beteg erős szervezetére.

A szovjet urai már „leszámították” Lenin halálát. Ugy rendezkedtek be, hogy az esemény semmiféle zökkenést elő ne idézzen. Lenin hivatalait már hónapok óta mások látják el. Amikor Krylenko népbiztost megkérdezték, mi lesz, ha Lenin meghal, a népbiztos cinikusan így válaszolt:

— Egy szép temetés lesz, aztán megyünk tovább...

Sokan azt hiszik, hogy Lenin halála mégis befolyással lesz a szovjetpolitikára. Lenin ugyanis mindig a mérsékelt pártján állott és a tulzók nem merték szembeszállni az ő nagy népszerűségével. Halála után valószínű, hogy ezek a tulzók felülkerekednek.

Dr. Mara Jenő távollétében a szerkesztésért felelős: Juhász Ferenc.

Nyilttér

Ezen rovat alatt közlöttékért nem vállal felelősséget a szerkesztőség

Tekintetes Grünberger Ur!

Végtelenül bánt, hogy a tegnapi incidens alkalmával Grünberger ur kedves fiát akaratlanul megsértettük. Ön bizonyára meg van róla győződve, hogy mindig nagyon becsültem családját s ezuttal heveségemet Hegyessi Adolfné Tibor és Arthur nevű két rakoncátlan fiának köszönhetem, akik csupa daczból véghezviszik azt, amit előre jósltak, hogy tudniillik sohasem lesz nyugtom a házamban. Erre irányuló cselekedetüket vasárnap, f. hó 15-ikén megismételték, amikor is, mint mindennap, egész zenekarokat hoztak a házba és féktelen dárídókat csaptak. Ezáltal nekem, mint beteg embernek és a családomnak a nyugalmát megzavarták, ami miatt a bíróságnál pert tettem ellenük folyamatba.

Ezzel kapcsolatosan kedves fiának részünkről történt mély megsértéséért Grünberger urtól, mint ónagyságától, valamint az összes általam mindig nagyrabecsült családtagjaitól ezuton is hirtelileg bocsánatot kérünk. Maradtunk mindenkor nagyrabecsülőjük, kiváló tisztelettel

Piking Jakab és családja.

728

Kötvények bevonása.

A pénzügyminiszterium rendelete alapján a velikibecskereki kerületi pénzügyigazgatóság f. évi április hó 17-től f. évi április hó 30-ig bezárólag a volt Osztrák-magyar monarchia háboru előtti kölcsönkötvényeinek bevonását fogja eszközölni.

Felhívtnak az ilyen kötvények birtokosai, hogy azokat legkésőbb f. évi április hó 30-ig a fentnevezett igazgatóságnál adják át, mivel április hó 30 után az ilyen kötvények elfogadva nem lesznek és ezáltal a tulajdonosok károsodnak.

Krumenacker István

nyug. vasuti főfelügyelő vállal fuvarlevél felülvizsgálást és vasuti szállításhoz eredő mindennemű visszkereseteket (hiányok, sérülések és határidő túllépések).

Vel. Becskerek. Etvosova u. 5.

Uj kerékpárokat, gummikát és kerékpáralkatreszeket, valamint varrógépeket

Grünfeld Árminná! Veliki Becskerek.

(a nagyhid mellett) — 39

Adómentes benzin

NYERSOLAJ

GÉPOLAJ

CYLINDEROLAJ

TAVOTTE

PETRÓLEUM

kapható:

Red Oil Comp. Braca Komlos, Novi Sad

730

Kralja Aleksandra ulica 13.

Nyomatott Pleitz Fer. Pálnál Veliki Becskerek.

Eladó egy balkaros cipész tűzőgép

cipész szerszámmal együtt
özv. Engl Józsefnél
Nem. Elemir. 701

Szép komplett hálószoba

sürgösen, olcsón eladó.

Cím a „Torontál”
kiadóhivatalában.

Fűzfavesszőből font modern garnitúrák, villa-, hálószoba- és nyaralóberendezések, kertiszékek és asztalok a legizlésebb kivitelben és legolcsóbb árban kaphatók Gindin Józsefnél, Gyure Jaksitya (Petőfi) u. 2221. szám (saját ház), a Lukics-féle szappangyárral szemben.

Eladó ház.

A város kellős közepén, a Karacseva u. 6. szám alatti ház kedvező feltételek mellett azonnal eladó. Vétel esetén 2 szoba megfelelő mellékhelyiséggel azonnal átvehető. 724 PIKING, ügynök.

Eladó

726

egy könnyű hintó

(ugynevezett „Temesvári homokfutó”).

Cím a „Torontál” kiadóhivatalában.

Társ kerestetik

helybeli iparvállalat kibővítéséhez, ki a vállalat aktív vezetésében részt venne. Szakismeret mellékes. 716

Cím a Torontál kiadóhivatalában.

Nagyobb mennyiségű

salak

megegyezés szerint eladó.

Heiler Mümalom Rt.

Motorhajó közlekedik

mindennap Stari Becsej és Turski Becsej között. Bácska és Bánát vonatjaihoz a legjobb összekötetés

Indul:

Stari Becsejről . . 5, 9, 12^{1/2}, 17 órakor.
Turski Becsejről . . 6, 10, 13^{1/4}, 18 órakor.

Mc. Cormick

négyszetbeültető kukoricaültető gépek, vetőláncok, különféle aratógépek pótrészei kaphatók 537

Schumacher Rudolf Fiai cégéél,
Stari Becsejen

Ügyes kifutó fiu

alkalmazást nyerhet.

693

Cím a Torontál kiadóhivatalában.

Köztisztviselő

aki a szerb, német, szlovén és olasz nyelvet tökéletesen bírja, levelezői vagy könyvelői állást keres, mint mellékfoglalkozást. Naponta 2—3 órára terjedő munkát vállal. 708

Szíves megkeresést az alábbi címre kérje: JOVAN JELIĆ, Okr. Ured za Osig. Radnika.

Keresek

2 önálló villanszerelőt, gyenge- és erősfeszültségű áramoz. Fizetés megegyezés szerint

Milan Reza és Tsa.

műszaki iroda Vel. Becskerek, Skerliceva (Városház) u. 2. 709

Valódi szegedi paprika

kapható 5, 10, 20 és 50 kg-os plombirozott zsákokban 299

Vesica Emilnél Surovican, Stosova u. 3.
Állandóan nagy mennyiség raktáron.

Egy kitünő állapotban levő 10. sz. MÁV. gyártmányu magánjáró

721

cséplőgarnitúra

minden hozzávaló kellekkel és 2 db Johnston-gyártmányu aratógép, félig használt, szabadkézből eladó.

Megtekinteni és értekezni lehet

Monyov Jakab gazdálkodónál, Konak

Ház eladás!

Egy teljesen jókarban levő, téglából épült új ház fűszer- és rőfősárkereskedéssel, italmérséi engedéllyel, jutányos áron azonnal eladó. — Vétel esetén azonnal beköltözhető — Bővebbet: II. külkerület, 62. sz. alatt. 696

Nád- és fűzfavesszőből font modern garnitúrák, villa-, hálószoba- és nyaralóberendezések, kertiszékek és asztalok

a legizlésebb kivitelben kaphatók. Székeknek náddal való fonását a legjutányosabb áron vállalja

Gindin József, Vel. Becskerek

Gyure Jaksitya (Petőfi) u. 2221 (saját ház), a Lukics-féle szappangyárral szemben. 695

Eladás nagyban és kicsinyben.

Kiadja Pleitz Fer. Pál.